

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **A. I.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 963/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 9. 2019, č. j. 60 Az 53/2019 – 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému **s e p ř i z n á v á** odměna ve výši 4114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d ň ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2019, č. j. OAM-263/LE-BA02-P15-2019 ve věci mezinárodní ochrany.

[2] Stěžovatel opustil Uzbekistán v roce 2014 a v roce 2015 vstoupil na území České republiky. V roce 2017 bylo rozhodnuto o jeho vyhoštění, v dubnu 2019 byl zajištěn, neboť na území České republiky pobýval bez oprávnění. V květnu 2019 požádal o udělení mezinárodní ochrany z důvodu výhrůžek ze strany policie Uzbekistánu. Žalovaný mu mezinárodní ochranu neudělil; dospěl k závěru, že stěžovatel není pronásledován ze strany veřejné moci či soukromých osob; vlast opustil, protože měl dluhy; věřitel mu sice vyhrožoval, přestal s tím však v roce 2017, když si stěžovatel změnil telefonní číslo. Dle stěžovatele jeho rodina byla v Uzbekistánu opakovaně navštěvována policií, která o něm zjišťovala informace; nebylo však nijak zjištěno, že by stěžovateli ze strany policie hrozilo pronásledování; nikdy neměl potíže se státními orgány, zemi bez problému opustil. Žalovaný v tvrzené obavě z případného uvěznění neshledal věcný základ a označil ji za pouhou spekulaci s účelem zintenzivnit azylový příběh. Co se týká politické a bezpečnostní situace v Uzbekistánu, ta je, jak vyplynulo z informací, které si žalovaný obstaral, nepříznivá především pro nepřátele stávajícího politického režimu, ekonomičtí migranti jsou obvykle mimo zájem státních orgánů. Žalovaný ve vztahu ke stěžovateli nezjistil žádný důvod, pro který by mu v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí.

[3] V žalobě stěžovatel namítal, že se žalovaný nevypořádal s obecně známou špatnou situací v Uzbekistánu a setrvale špatným stavem v oblasti lidských práv, pronásledování mnoha skupin obyvatel, zneužívání justičního a policejního aparátu a celkově totalitním pořádkem panujícím v zemi; ze zpráv nevládních neziskových organizací plyne, že příslušníci ozbrojených sborů běžně mučí zadržované, aby je donutili k přiznání, také užívají spoluvězně k provádění mučení; to vše je soudy ignorováno, přitom uvedené hrozby mohou „s nikoliv nízkou pravděpodobností“

postihnout i stěžovatele, který je osobou v hledáčku tajných služeb a který bude nuceně vrácen ze západního státu. Pracovní migranti jsou v Uzbekistánu soustavně šikanováni.

[4] Krajský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že stěžovatel sice tvrdil, že politický režim vystupuje represivně vůči politickým odpůrcům a vězňům do té míry, že jde o kruté, nelidské či ponižující zacházení, nijak ovšem nerozporoval závěry žalovaného, že on sám je ekonomický migrant a není osobou pro uzbeký politický režim významnou a nepohodlnou. V té části se tedy žaloba mýjí s rozhodovacími důvody napadeného rozhodnutí. Soud neshledal v řízení před správním orgánem ani namítané vady řízení, jež měly spočívat v nedostatečném zjištění situace v Uzbekistánu v otázce přístupu státní moci k navrátilivším se občanům, kteří odešli z ekonomických důvodů. Ze správního spisu ověřil, že žalovaný vycházel z informace o bezpečnostní a politické situaci v zemi z února 2019, sdělení Ministerstva zahraničních věcí z března 2019 a listopadu 2017 (č. l. 65–67, 68–69, 71–73 správního spisu); ze všech těchto pokladů vyplývá, že nedodržení zákonných podmínek pro pobyt v zahraničí není nijak trestáno u běžných občanů, kteří odešli ze studijních či pracovních důvodů. Ze strany státních orgánů jim nic zásadního nehrozí s výjimkou problémů při získávání nových cestovních dokladů, potažmo povolení k vycestování. Tyto zprávy jsou konzistentní a poskytují dostatečnou oporu pro závěry žalovaného, že stěžovateli, který zemi opustil z ekonomických důvodů, v zemi po návratu nic zásadního nehrozí. K těmto zprávám měl stěžovatel možnost se v řízení před žalovaným vyjádřit a mohl navrhnout doplnění dokazování, možnosti však nevyužil, úplnost a věrohodnost podkladů tak nezpochybnil. V řízení před soudem pouze tvrdil, že navrátilivší se pracovní migranti jsou také typickými adresáty státní zvěle. Toto tvrzení podpořil obecným odkazem na zprávu *Amnesty International Report 2017/18 The State Of The World's Human Rights*, na jejíž straně 392 je skutečně zmínka o tom, že bezpečnostní složky pokračují v zadržování desítek lidí podezřelých z členství v zakázaných extremistických skupinách, včetně pracovních migrantů navrátilivších se ze zahraničí. To je však jediná informace, kterou by bylo lze vztáhnout k případu žalobce, která není způsobilá zpochybnit vypovídací hodnotu podkladů žalovaného, neboť ji stěžovatel nijak nepropojil s konkrétními okolnostmi svého příběhu. Informace posuzované žalovaným vycházejí z aktuálních zpráv z roku 2018 a 2019 (oproti zprávě Amnesty International pro rok 2017), z vlastních poznatků zastupitelského úřadu v Taškentu a dalších zdrojů. Krajský soud poukázal na to, že většina argumentace stěžovatele nadto spočívala v odkazech na případy osob politicky nepohodlných uzbekému režimu, takovou osobou však stěžovatel není; není ani zřejmé, proč by stěžovatel měl být uzbekými úřady považován za člena náboženských či extremistických skupin pro svůj pobyt v Polské a České republice, které nejsou obecně považovány za centra militantního náboženského extremismu.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel tvrdí přijatelnost kasační stížnosti, neboť v rozsudku krajského soudu došlo k zásadnímu pochybení, jímž je nesprávné posouzení vážné újmy hrozící stěžovateli v Uzbekistánu. Stěžovatel se domnívá, že s ohledem na to, že nástupem nového prezidenta Šavkata Mirzijojeva nedošlo k zásadní změně situace v oblasti lidských práv, nelze pronásledování mnoha skupin obyvatelstva, zneužívání justičního a policejního aparátu a neakceptovatelného totalitního pořádku panujícího v zemi jakkoliv bagatelizovat a chápat jako nikoliv zásadní problém při vyhodnocení eventuální vážné hrozby v Uzbekistánu. Stěžovatel připomíná, že zprávy Amnesty International za léta 2016 a 2017/2018 pokrývají rovněž dobu po úmrtí dosavadního prezidenta Karimova a z toho důvodu nelze podklady rozhodnutí shromážděné žalovaným chápat jako zcela dostatečné a všeobjímající; nelze tak připustit, aby podklady rozhodnutí, z nichž žalovaný vycházel, nezahrnovaly právě vypořádání vážné hrozby spočívající ve svévolném policejním násilí a nefunkční justici, zvláště ve vztahu k osobám vracejícím se do Uzbekistánu ze zahraničí, které jsou často cílem silné represe vzhledem k podezření ze zapojení do extremistických islamistických struktur. Stěžovatel připomíná, že ačkoliv sice procesní neaktivita, respektive neuvedení azylově relevantních důvodů může vést

pokračování

k závěru o nemožnosti udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani takové jednání stěžovatele nezbavuje žalovaného povinnosti dostatečně zkoumat eventuální podmínky udělení doplňkové ochrany, což je institut, který může pokrývat situace ohrožení vážnou újmou širokých kategorií osob, a to i bez jejich jakékoliv angažovanosti v politickém životě země původu, tedy jakož i v případě stěžovatele i bez povědomí o tom, že jsou eventuálně ohroženy nebezpečím vážné újmy.

Povinnost žalovaného zkoumat eventuální hrozící vážnou újmu, a tedy i konkrétní nebezpečí, které stěžovatel ve své žalobě rozvedl, lze ostatně vyvodit i z judikatury Nejvyššího správního soudu, který se vícekrát zabýval povinností žalovaného zkoumat podmínky udělení doplňkové ochrany i v případě zjevně neopodstatněných žádostí zamítaných podle § 16 zákona o azylu. Stěžovatel proto trvá na tom, že napadené rozhodnutí žalovaného trpí zásadní vadou nevypořádání hrozby vážné újmy v Uzbekistánu, a z toho důvodu nemělo při soudním přezkumu obstát; jelikož pak toto rozhodnutí nebylo soudem zrušeno, jako nezákonný je třeba zrušit napadený rozsudek.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, poukázal na totožnost námitek, které byly uplatněny již v řízení o žalobě. Domnívá se, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a nedošlo k žádným procesním pochybením. Pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na obsah správního spisu, na vydané rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany a kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu; s ním se zcela ztotožňuje.

[7] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*, 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by 4) bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost stěžovatele přijatelnou.

[9] Stěžovatel se především domnívá, že nástupem nového prezidenta Šavkata Mirzijojeva nedošlo k zásadní změně situace v oblasti lidských práv; dále namítá, že nebyly dostatečně prozkoumány eventuální podmínky pro udělení doplňkové ochrany, a že si správní orgán neshromáždil dostatečně podklady. Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze správního spisu vyplývá, že se žalovaný možností udělení doplňkové ochrany ve svém rozhodnutí podrobně zabýval, přičemž vycházel jak z vyjádření stěžovatele a z poznatků o jeho vlastní obsažených ve shromážděných informacích o zemi původu ve správním spise, tak i z ustálené soudní

judikatury. Na základě těchto informací a poznatků i nad rámec stěžovatelových tvrzení zvážil hrozbu vážné újmy ve smyslu §14a zákona o azylu a posoudil i to, zda je možné stěžovateli udělit doplňkovou ochranu. Žalovaný, potažmo krajský soud postupovali přitom zcela v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, na kterou stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje (rozsudky NSS sp. zn. 1 Azs 105/2018, resp. sp. zn. 7 Azs 79/2009). Dle Nejvyššího správního soudu žalovaný dostal své povinnosti zvážít v daném případě veškeré formy mezinárodní ochrany v souvislosti se zásadou *non-refoulement*, proto nebylo na místě, aby krajský soud rušil rozhodnutí žalovaného, tedy aby postupoval tak, jak stěžovatel ve své kasační stížnosti navrhuje.

[10] Nejvyšší správní soud konstatuje, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Krajský soud při svém rozhodování nevybočil z této judikatury a nedopustil se ani žádného procesního pochybení.

[11] Problematika postupu veřejné moci vůči občanům Uzbekistánu navracejícím se ze zahraničí a politická situace v Uzbekistánu po nástupu nového prezidenta Šavkata Mirzijojeva byla judikaturou Nejvyššího správního soudu již několikrát řešena. V usnesení ze dne 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018 – 25, kasační soud na podkladě obdobného skutkového stavu jako v nyní projednávané věci shledal informace o aktuálních změnách politického režimu v zemi, aktuálními a dostatečnými; ve zmiňovaném usnesení se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem žalovaného, který uvedl, že ačkoli tamější vláda „*[p]ohyb svých občanů poměrně bedlivě sleduje, ekonomičtí migranti ani neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu obvykle nečelí po návratu do Uzbekistánu problémům ze strany státních orgánů. V případě dlouhodobého pobytu občanů v zahraničí lze v praxi očekávat pouze potíže těchto osob při vydání nového výjezdního povolení v budoucnu.*“ Obdobně lze odkázat rovněž na rozhodnutí NSS č. j. 3 Azs 81/2019 – 33, ze dne 13. 11. 2019; č. j. 10 Azs 319/2019 – 25, ze dne 24. 10. 2019, č. j. 4 Azs 378/2018 -32, ze dne 20. 2. 2019, č. j. 3 Azs 133/2018-50, ze dne 23. 8. 2019 nebo č. j. 5 Azs 392/2018-30, ze dne 5. 9. 2019.

[12] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost přijatelnou, proto ji dle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[13] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[14] Pro řízení před krajským soudem byl stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů; dle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému advokátovi odměnu a náhradu nákladů ve výši 4 114 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d, § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu) ve spojení s § 57 odst. 2 s. ř. s.; tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu